

ויקרא, זכור (108)

נִפְשׁ פִּי תִחַטָּא בְּשִׁנְגָה מִפְּל מִצֹּת ה' אֲשֶׁר וכו' (ד, ב)

התורה רמזה לנו כיצד יזדמן לאדם שיחטא בשגגה, ומפני מה אינה ה' לידו מכשול זה. אין זאת אלא משום שלא נזהר לקיים המצוות בשלימות ובאופן היותר נכון, ועל כן שוב אינו ראוי לשמירה עליונה שלא יכשל בחטא. זהו שאמר התורה "נִפְשׁ פִּי תִחַטָּא בְּשִׁנְגָה", הרי זה אות וסימן כי "מִפְּל מִצֹּת ה' אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָה", שאינו זהיר ומקפיד לקיים המצוות כראוי. משל לסוחר שעיקר מסחרו היה לקנות בזול מן הגנבים והגזלנים, והיה מתהלך במקום שהגנבים מצויים כדי שיכול לסחור עמם. פעם אחת בהיותו שם. התנפלו עליו שודדים וגזלו את כל מה שהיה ברשותו. היה מתודה ובוכה ואומר, מי גרם לי כל זאת, רק משום שאני עצמי בחרתי לעמוד במקום הרע הזה.

רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"

וְנִפְשׁ פִּי תִחַטָּא וְשִׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים וְהוּא עֵד אוֹ רָאָה אוֹ יָדַע אם לוא יגיד וְנִשְׁא עֲוֹנוֹ (ה, א)

בספר "ילקוט חמישי" הביא בשם ספר "דן ידן ואלף המגן", לפרש פסוק זה: איתא במסכת יומא (כג.): אמר רבא: כל המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו. וזה רמז הפסוק "וְנִפְשׁ פִּי תִחַטָּא", אם אדם עשה ח"ו חטא, מה תקנתו "וְשִׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים", אם שמע שמקללים אותו, אפילו ברור לו הדבר "וְהוּא עֵד אוֹ רָאָה אוֹ יָדַע", ברור לו שהוא צודק. "אם לוא יגיד" לאותם מחרפים, אלא בולם פיו בשעת מריבה, אז "וְנִשְׁא עֲוֹנוֹ", הקב"ה מוחל על פשעיו וכדברי רבא.

החיד"א אומר שהטעם דכל המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו, הוא, כיון דאיתא בזוהר הקדוש שעוונותיו של אדם מכבידים על כנפי השכינה ועל כן כאשר אדם מוחל לחבירו כדי שלא יכבד על כנפי השכינה א"כ מדה כנגד מדה הקב"ה מוחל על עוונותיו כדי שלא יכבד על כנפי השכינה.

ושם הביא מעשה שחרפו וגידפו את רבינו אור החיים הקדוש, ושתק וביאר לאותם ששאלו אותו שהטעם שמחל למחרף ולמגדף, הוא שלא יהיה צער לשכינה, ודו"ק. כי יסוד גדול הוא. לפי זה יוצא שמעביר על מידותיו לא די שרק לא עונה לו אלא גם מוחל על עלבונו דאם לא כן יהיה צער לשכינה מחמת קפידתו.

ספר "להתעורר באהבתך"

הענוותנות לא מחסירה מהצלחת התפקיד ויקרא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו (א, א)

אל"ף של המילה ויקרא זעירא, משה לא רצה לכתוב אלא ויקר כדרך שנאמר אצל בלעם כאילו לא נראה לו השם אלא במקרה, ואמר הקב"ה לכתוב גם את האות אל"ף, וכתבה קטנה (בעל הטורים) למרות שהקב"ה ציוה את משה רבינו לכתוב בלשון ויקרא חיפש משה רבינו להמעיט את עצמו ככל שאפשר מחד, מבלי לשנות חלילה מציווי השי"ת לכתוב ויקרא והפתרון היה לכתוב אל"ף זעירא. והנה מבואר בחז"ל שקרני ההוד שהיו למשה שפניו קרנו מזוהר עד שבני ישראל לא יכלו לעמוד באור אדיר כזה ולכן נזקק למסוה על פניו, וזכה לקרני הוד אלו משום שבשעה שכתב את התורה נשתיירו בקלומוס קצת דיו והעבירו על ראשו. צריך להבין, מדוע לא זכה משה לקרני ההוד מעצם כתיבת התורה או מלימוד התורה ששמע מפי הגבורה שהם פעולות נוראות הוד שאין כמותם ללמוד תורה מפי הקב"ה, לכותבה ולהנחילה לישראל? יש לומר: היה כאן מתן שכר בבחינת מדה כנגד מדה מדוע נשתייר דיו בקנה, היה זה אותו דיו שנותר ממה שלא השתמש בו כדי להמעיט את עצמו, לכן דוקא מאותה עונה זכה לקרני הוד עד כדי קרן אור פניו ויראו מגשת אליו. ניתן להוסיף, הרי בהנהגה של מיעוט עצמו יש חסרון מסוים, שכן יש ענין שידעו שהשי"ת דיבר אתי ואז יקבלו ממני את התורה יותר, נמצא שאם אני ממעט עצמי וכבודי אני מזיק לתפקיד, אולם מבואר כאן שדוקא כשנוהגים בעונה כמשה רבינו שהיה העניו הגדול ביותר דוקא הוא זכה לקירון אור פנים שראו קדושה כזה שלא שייך להסתכל.

ספר "לתתך עליון"

פִּי כָל שָׂאָר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תִקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אֲשֶׁה לָהּ (ב, יא) ה"שאור" רומז על פנים זועפות, פנים חמוצות, ה"דבש" מורה מתיקות ועריבות. ובכן, כל מי ששאיפתו להיות האדם השלם, חייב לדעת אימתי לאחוז במדה זו של "שאור" ולהזעיף פנים, דהיינו כשנתקל בעוברי עבירה וכיו"ב, ואימתי להראות פנים שוחקות ומתק שפתיים, דהיינו כשעושים רצונו יתברך שמו. אבל מי שהוא בבחינת "כל שאור", כולו חמיצות, שמזעיף פנים אף לשומרי תורה ומצוות, או שהוא בבחינת "כל דבש", כולו מתיקות לכולם, גם לעוזבי תורה ח"ו, עליו הכתוב אומר "לֹא תִקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אֲשֶׁה לָהּ".

מטעמי שולחן בשם הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל

נס נסתר, משנכנס אדר מרבים בשמחה

הקשה בספר "דרכי השלמות", מדוע באדר שנעשה נס, מצוה להרבות בשמחה מתחילת החודש, ואילו חודש ניסן אשר היה בו ניסים גלויים, אין מצוה להרבות בו בשמחה? ותירץ, נס פורים אירע בתקופה של הסתר פנים, וכאשר העולם מתנהל בהסתר פנים הדבר דומה לילד הזקוק לאמו תמיד, ואמו עזבתו, כעין מה שאמר דוד המלך "הסתרת פניך הייתי נבהל" (תהלים ל), כאשר יש תשועה ה' בשעה זו, השמחה היא גדולה לאין שיעור, כי יש הוכחה שאע"פ שהקב"ה מסתיר פניו, בכל זאת אינו נוטשנו. אך בחודש ניסן, אף כי היו בו ניסים, אין השמחה כמו בחודש אדר, כי תקופת מצרים היתה בהנהגה גלויה והניסים גלויים.

מעלים עין מה', הגרוע ביותר

ולא ירא אלוקים (דברים כה, יח)

כתב מרן הגרי"ז הלוי סלוביצ'ק, הרב מבריסק זצ"ל: צריך להבין מהו חטאו הגדול של עמלק יותר מכל העמים שנלחמו עם ישראל, שעליו נאמר "מלחמה לה' בעמלק מדור דור"? ובאמת כאן בפסוק מבואר טעם הדבר. "ולא ירא אלוקים", עמלק לא היה ירא מה', אמנם זה עצמו צריך ביאור, במה לא היה ירא אלוקים? אלא ביאר, כתוב בגמרא (ב"ק עט:): מפני מה החמירה תורה בגנב יותר מגזלן? זה השווה כבוד עבד לכבוד קונו, וזה לא השווה עבד לקונו, אלא כיבד העבד יותר מקונו, שהוא ירא מבני אדם, ואילו בשל מעלה לא נזהר עכ"ל. ולכאורה בעינינו הדבר תמוה, דאדרבה, אדם שלא ירא גם בבני אדם, היה צריך להיות עונשו יותר גדול? אך כאשר נתבונן נבין עומקו של הדבר, גזלן לא עושה חשבונות, איננו מחשב דבר, מה שנראה לו עושה. גנב כבר עושה חשבונות, הוא ירא מבני אדם, שמחשב דבר, איך לעשות שלא יראוהו בעשותו העבירה. אדם שמחשב ועושה חשבונות, מדוע את הקב"ה לא מכניס במחשבתו ובחשבונותיו, הרי הוא מעלים עין מיראת אלוקים. אמנם אדם שלא מחשב כלום, אין במעשיו כפירה ביראת אלוקים. כל אומות העולם לא עשו חשבונות, מה שנראה להם טוב עשו. אבל עמלק כתוב "ואתה עיף ויגע", עמלק לא התנפל על עם ישראל בלי חשבון, הוא עשה חשבון חיפש ומצא זמן שישראל היו עייפים ויגעים, כאשר הם בחולשה, וחשב שזה הזמן להתגבר ולהשמיד אותם, ולא הכניס את הקב"ה כלל בחשבונות, שה' הוא הנותן להם כח לעשות חיל, "ולא ירא אלוקים", וזה המידה הגרועה ביותר. מדה כנגד מדה, מלחמה לה' מדור דור.

ספר אוצרות התורה "פורים"

עמלק: כתב בספר "כרם דל": נאמר בפסוק "וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום" סופי תיבות עמלק. לרמז ששורש הרע הוא הס"מ השטן היצר הרע, הוא השר של עמלק.

כתב בספר "קרני ראם" בשם הקדוש מפשיסחא זצ"ל: "עמלק" בגימטריא "רם", לרמז על מידת הגאווה שיש אצל האדם שבא מכוחו של עמלק. ועל ידי הענוה מקיים מחיית עמלק.

ספר אוצרות התורה "פורים"

הלכה: פרשת זכור בפרשת כי תצא בשנה מעוברת

כתב הפסקי תשובות (סימן תרפה אות ה'): יש שכתבו שבכל שנה מעוברת יש להקפיד לכוון בקריאת פרשה כי תצא דאשתקד לצאת ידי חובה מצוות מחיית עמלק, כי זמן שכחה הוא י"ב חודש, ובשנה מעוברת שעוברים י"ג חדשים מקריאת פרשת זכור דאשתקד עד הקריאה דהשתא יעבור על לאו ד"לא תשכח", אמנם יש הכותבים שאין לחוש לכך, כי בשנה מעוברת שיעור השכחה היא י"ג חודש, כי חוקי הטבע כפופים לתורה. פסקי תשובות חלק ו'

פתגם: לעיתים לא לעשות, זה המעשה שיש לעשות

ספר "שמחה"

חקירה: מחצית השקל

מצוה בפני עצמה, או רק הכשר מצוה בשביל לקנות תמידין ומוספין (מנחת אשר שמות נו-ב)
ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: מפי לבלרי עיתון

רבי חיים מבריסק השתתף פעם בוועידה של רבנים וזכה לתשומת לב יתירה מצד עתונאים, שהפליגו בשבחו והוסיפו גם דברי גוזמה בייחסם לו דברים שלא אמר מעולם. פעם בא אצלו עיתונאי ידוע לראיינו, וביקשהו לספר קצת על עצמו. נתחייך רבי חיים ואמר: עדיין אינני יכול לספר דברים על עצמי כי טרם קראתי היום עיתון.

ספר "חד וחלק" חלק ב' (דף קעו)

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, צדוק בן מרים, ויקטור חי בן יקוטה, שמחה ג'וזת בת אליז, חיים בן סוזן סולטנה. זרע של קיימא לדינה בת זהרה אנריאת, מרים ברכה בת מלכה ואריה יעקב בן חוה. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, דניאל בן רחל, עמנואל בן ארנסט אברהם, רפאל שלמה בן אסתר, חוה בת צביה, מיה בת רחל.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
כלל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollet-aixlesbains.fr